PAPA. 22 JAAR GELEDEN SCHREEF STEF BOS EEN LIED OVER ZIJN VADER. Bij toeval verdwaalde de zanger en liedjesschrijver bijna twintig jaar later in het beeldarchief van zijn thans bijna 90-jarige vader. Door de familiekiekjes heen zag hij een andere tijd, met mensen van toen. Beelden die vertellen hoe snel de wereld verandert. Op dat moment besloot hij de mooiste foto's te bundelen en te voorzien van teksten van nu.

STEF BOS

Zoon én papa

door **RONNEKE VAN DER GENUGTEN**

We treffen Stef Bos op Schiphol, waar hij net zijn vrouw en kind heeft uitgezwaaid. De promotie van zijn boek en een theatertour in het najaar houden hem nog even in Nederland. „Door mijn zoontje heb ik een totale verandering ondergaan. Je staat opeens niet meer in het centrum van je eigen leven. Alles draait om hem. Ken je dat gevoel? Opeens sta je aan de buitenkant. Mijn moeder zei altijd tegen mijn vader 'ik hou heel veel van je, maar je bent wel een kind van een ander.' Ik begrijp nu pas wat ze daarmee bedoelde. Ik ben opeens niet alleen meer de zoon van een vader, maar ook de vader van een zoon."

Het manneke Kolya is pas twee lentes jong, een tweede hummel in huize Bos wordt in september verwacht. Vaderlief denkt al goed na over hun toekomst. „Het grootste probleem wordt het kiezen. In welk land gaan we de basis voor onze kinderen leggen?"

UTOPIE

Stef Bos en zijn vrouw Varenka verdelen hun tijd over België en het Zuid-Afrikaanse Kaapstad. Zolang de kinderen niet naar school gaan, levert dat geen problemen op. „Maar je kunt zo'n kind niet eindeloos heen en weer sleuren. Hij heeft ook recht op een eigen utopie van vriendjes. Ik ben wel al bij scholen langs gegaan om te praten over de mogelijkheden. Ik heb in het verleden een lerarenopleiding gedaan, misschien kan ik daar nog iets mee doen. Ik hou daar wel van, dat niet denken binnen de marges."

Sinds 1990 schrijft en zingt Bos over zijn leven. Een goed luisteraar ontdekt in elk album een fase uit het leven van de singer-songwriter. Het is dan ook niet ondenkbaar dat we op korte termijn een nieuw album kunnen verwachten, met zijn ervaringen als vader. „Ik ben zeer zeker van plan daar iets mee te doen. Ik hou een soort dagboekje bij. Het lijkt mij bijvoorbeeld leuk iets te doen met Wicky de Viking. We hebben thuis geen televisie, alleen een projector. Kolya kijkt dus 28 keer per dag naar Wicky. Als Hagar de Verschrikkelijke in beeld komt denk ik: god, daar heb je hém weer, maar hij blijft het steeds weer fantastisch vinden."

Spijt van een album heeft Bos niet. „Ik zie elke plaat als een fotoboek. Begrijp me niet verkeerd, er zijn een heleboel liedjes die ik nu niet meer goed vind, maar ze tonen wel waar ik op dat moment in mijn leven was. Mijn eerste cd *Is dit nu later* was vrij puur. Omdat ik toen nog niet bewust was wat er met een lied allemaal kon gebeuren. Met het album *Zien* heb ik het gevoel dat ik eindelijk mijn stem gevonden heb."

Liedjesschrijver, zanger, cabaret, België, Kaapstad… is dat een kwestie van niet kunnen kiezen?

„Mijn ervaring is hoe langer ik in het buitenland woon, hoe Nederlandser ik word. Over de grens word je bewuster van het feit dat je anders bent. Als je in België Vlaams begint te praten zijt gij toch die Ollander. In Kaapstad kwam alles samen. Toen wist ik: dit is mijn wereld. De plek waar ik wil leven. Ik realiseerde mij dat ik niet meer hoefde te kiezen. Wat mijn werk betreft: ik wil graag laten zien dat kunst een kunde is. Dat je over een gave beschikt die je zelf vorm kunt geven."

> *'Niet denken binnen de marges'*

Morgen is het vaderdag. Sinds Bos zelf vader is, begrijpt hij pas hoeveel hij aan zijn ouders te danken heeft. Kolya (2) is nog te klein voor een zelf in elkaar geknutseld cadeautje voor zijn papa. De 51-jarige Stef verrast zijn eigen vader met het boek *Door de ogen van mijn vader*. Een echte verrassing is het overigens niet voor De heer A.W. Bos uit Veenendaal. Maandenlang heeft hij er samen met zijn zoon aan gewerkt. „Trots als een pauw zat hij als enige met een iPad in het bejaardencentrum. 'Jongen, elke avond ga ik door mijn hele leven. Dan zie ik je moeder weer.' Dat is toch te gek.'"

OUDEREN

„Ik vind het jammer dat ouderen nog zo weinig worden betrokken bij dingen. Er zitten er veel te veel achter de sanseveria's. Ze worden nauwelijks gebruikt als ervaringsdeskundigen. Natuurlijk moet je mensen met pensioen laten gaan, maar je moet die bron van ervaring blijven gebruiken. Niet alle oude mensen zijn interessant, maar er zitten verschrikkelijk mooie figuren tussen. Je kunt me zo een dag in een bejaardentehuis neerplanten. Alleen al om aan stelletjes te vragen hoe ze elkaar hebben leren kennen. Dan zie je de pretvonken uit hun ogen spatten. Met mijn vader zag ik het ook gebeuren. Toen we aan het boek begonnen, had hij opeens weer iets om naar uit te kijken. Dat vind ik geweldig."

Ondanks de leeftijd van zijn pa durfde Stef het aan om aan dit project te beginnen. „Als er iets met hem was gebeurd hadden we er wel een stok ingestoken", grapt de zanger. „Net als bij Fidel Castro. Bij Mandela doen ze dat ook. Die man ligt al een half jaar op apegapen. Zonder gekheid; ik wist gewoon zeker dat er niets zou gebeuren. Misschien een klein deeltje vrouwelijke intuïtie? Door dit project heb ik hem echt weer het gevoel kunnen

’OUDEREN WORDEN TE WEINIG BETROKKEN’

Stef Bos begrijp pas sinds hij zelf een kind heeft hoeveel hij aan zijn ouders te danken heeft.
FOTO: DENNIS VAN DOORN

geven dat ik hem nodig had."

Nee, ik ben geen voorstander van de verhoging van de pensioenleeftijd. „Dat is een ander, economisch verhaal. Ik vind dat je dingen om andere redenen moet bepalen. Dan krijg je een veel interessanter parcours. Op dit moment heeft alles in Nederland een economische reden. Die discussies in het Catshuis… niemand heeft zich de vraag gesteld wat voor samenleving we eigenlijk willen. Willen we weer allemaal voor elkaar zorgen, hoe gaan we dat dan organiseren? Pas aan het eind van die rit kun je dan eens gaan kijken hoe dat met het geld zou moeten en kunnen. Wat er nu allemaal gebeurt, vind ik echt een aanklacht tegen mijn generatie. Het zijn jongens van mijn leeftijd die daar zitten te ouwehoeren! Het is een ongelooflijke tegenvaller dat ze zo op de korte termijn denken. Bij mijn eerste boek dacht ik al aan een hele reeks. Zo zou het in de politiek ook moeten.”

POLITIEKE KWESTIES

In Zuid-Afrika aanschouwt Bos politieke kwesties als een buitenstaander en weet ze scherp neer te zetten in zijn liedjes van het album Kloofstraat.

„Voor een Afrikaan is het heel normaal om bij een stoplicht in de ogen van tien zwarte, bedelende kindertjes te kijken. Zonder te weten wie het eigenlijk zijn. ’Wie ben jij?’; het hield mij zo bezig dat ik besloot er iets mee te doen.”

Uit het diepe nadenken komt een breed scala van kunst voorbij in het repertoire van Stef Bos. Nederlandstalige muziek, een album met Afrikaanse invloeden, een aantal liederen gebaseerd op personen uit de Bijbel en vier boeken. In het najaar werkt Bos mee aan de documentaireserie *Dat is andere taal* voor de NTR. Vanaf oktober toert hij door ons land met een nieuwe voorstelling.

PROFIEL

Steven Bos werd op 12 juli 1961 in Veenendaal geboren. Hij bleef de jongste telg van het gezin Bos, met een oudere broer en zus. Op zijn 18e verhuisde hij naar Utrecht voor een lerarenopleiding. Na vijf jaar trok Stef de grens over voor de kleinkunstrichting aan de theaterschool Studio Herman Teirlinck in Antwerpen. Na diverse toneel- en radio-ervaringen stortte Stef zich voor de volle 100 procent op het schrijven en zingen van zijn eigen muziek. Toen hij in 1997 met stemproblemen thuis kwam te zitten werd zijn eerste boek Meer dan Papa een feit. Inmiddels ligt de vierde titel Door de ogen van mijn vader in de boekwinkel. www.stefbos.nl

FOTO: ANP

Zin in het leven

Door de komst van zijn tweede kind was Stef Bos genoodzaakt zijn **nieuwe toer** op te schorten, maar in het najaar vereert hij ons land met een enthousiaste uitvoering. ,,Een programma zonder titel, **vol optimisme**", belooft de zanger. ,, Het vertrekpunt is de zin ’**Pessimisme** is het **kijken** naar de werkelijkheid op de **korte termijn**’. Ik weet niet meer of ik deze zelf heb verzonnen of dat ie van een Poolse journalist uit Afrika komt. Ik wil een voorstelling maken waar het optimisme vanaf spat. **Vijftig jaar** vooruit kijken. Met verder vooruit kijken zie je dat alles maar van tijdelijke aard is. Het wordt geen **polonaise** maar ik wil dat de mensen met een ongelooflijke zin in het leven de zaal uit gaan.'' In augustus verzorgt hij nog een paar optredens voor festivals en openluchttheaters. www.stefbos.nl

Kluunpraat

Een leuk Grieks eilandje

Wat ik dit jaar voor Vaderdag wilde hebben, vroegen mijn kinderen. Ik had wel een idee. „Een leuk klein Grieks eilandje zou ik wel tof vinden.” Mijn oudste dochter vroeg of het per se Kreta of Rhodos moest zijn, of dat ik ook tevreden was met iets als Santorini of Zakynthos (zo slecht is dat onderwijs nog niet), maar de jongste twee raakten in een staat van paniek. „Maar dat kunnen we helemaal niet betalen, papa!” Wat dat betreft hebben mijn dochters nu al meer realiteitszin dan menig politicus.

Waarschijnlijk zou het uiteindelijk best te doen zijn geweest als ze hun zakgeld van een paar weken bij elkaar hadden gelegd. Bovendien was het nog bijna een week en de dagwaarde van zo’n Grieks eiland zakt vast nog wel tegen de verkiezingen daar, maar je wilt je kinderen niet op kosten jagen.

Eerlijk gezegd hoop ik dat ze niet geslaagd zijn. Ik ben dat hele Griekenland een beetje beu. In de jaren tachtig was ik er niet weg te slaan. Ik herinner me uit die tijd dat reisleiders lachend wezen op die stalen sprieten die je overal op onafgebouwde daken om je heen zag. Waren ervoor bedoeld om aan te tonen dat het huis nog niet af was, dat scheelde in belasting. Wij lachen in de bus. Die dekselse Grieken toch.

Vorige week werd de hoogste belastinginspecteur van Griekenland geïnterviewd door de Duitse krant Die Welt. „De Griekse problemen zouden opgelost zijn als we slechts de helft van de belasting binnen zouden krijgen die nu wordt ontdoken”, aldus Nikos Lekkas (zo’n naam verzin je niet). Hij schatte het bedrag waar de Griekse fiscus jaarlijks naar kan fluiten op 40 tot 45 miljard. Dat is bijna 15 procent van de totale economie.

Onlangs zag ik vlakbij Schiphol een reclamebillboard van onze eigen Belastingdienst. De afsluitende slogan was ‘Zo doen we dat in Nederland.’ Goeie zin vond ik dat. Niemand betaalt graag belasting en ook mijn fiscalist krijgt met kerst altijd een goeie fles van me als hij me weer geld heeft bespaard, maar onze belastingmentaliteit is toch nog steeds wat gezonder dan die van sommige Zuid-Europese landen. Tot ik deze week las dat ook de Nederlandse schatkist jaarlijks 30 miljard euro misloopt door belastingontduiking. Ook bijna 10 procent.

Nog een paar jaar, dan is Ameland misschien wel te doen als vaderdagcadeautje.

IN HET MEDIACAFÉ

Tina de Bruin.

Rob Geus.

VROUWENSTEM

TLC heeft **Tina de Bruin** gestrikt als zenderstem. De actrice en presentatrice, bekend van onder andere Julia’s Tango en Bernhard, schavuit van Oranje neemt het stokje over van Jeroen Kramer, die onder druk van de kijkers vrij baan moest maken voor een vrouwelijke stem. Eh… is hier misschien sprake van discriminatie op de werkvloer?

MISLEIDING

Of het de oplage van **Veronica Magazine** heeft beïnvloed is onduidelijk, maar een goedbedoelde aanbieding van het televisieblad is menig koper in het verkeerde keelgat geschoten. Slechts 99 cent staat er op een extra reclameflap. ’Per week’ staat er onopvallendweliswaar onder, maar dat werd door velen over het hoofd gezien. Sta je dan met een rood hoofd als de caissière zegt: 2 euro alstublieft. Wees getroost: u stond niet alleen. En was ook niet de enige die het blaadje teruglegde om een andere gids af te rekenen.

SMAKELIJK

Eindelijk zagen we eens een stukje menselijkheid bij **Rob Geus**. Het wakend oog van de Smaakpolitie kreeg in de uitzending van afgelopen zondag zowaar te doen met een horeca-exploitant die de hygiëne niet helemaal op orde had. Geus kreeg spijt van zijn harde kritieken en besloot terug te gaan om de enthousiaste ondernemer niet alleen een hart onder de riem te steken, maar ook om hem op de goede weg te helpen. Kijk, daar worden wij dan vrolijk van.